

Організація виробництва Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	14 Електрична інженерія
Спеціальність	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Освітня програма	Усі освітні програми зазначеної спеціальності
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна(денна)/ заочна
Рік підготовки, семестр	IV курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити (120 год) аудиторні заняття: лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 години
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/ тестування, контрольні роботи
Розклад занять	rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Красношопка Володимир Володимирович, 067-900-1626
Розміщення курсу	https://drive.google.com/drive/folders/0B6DuTjR33t-oQzZ6V3VrU2lybUk?usp=sharing

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна є вибірковою для студентів спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка». При вивченні дисципліни «**Організація виробництва**» будуть вивчатися основні засади, принципи і методи організації і планування діяльності підприємств енергетичної галузі в умовах ринкової економіки. Організація основного виробництва, допоміжних та обслуговуючих процесів, планування та оптимізація виробничих процесів, витрат часу та економічних ресурсів є запорукою зменшення витрат виробництва та підвищення його ефективності.

Мета дисципліни: надати студентам знання та практичні навички з методики раціональної організації та планування діяльності підприємств галузі для підвищення надійності, економічності та ефективності енергетичного виробництва.

Предмет дисципліни: вивчення закономірностей функціонування енергетичних підприємств національної економіки, отримання знань з організації виробництва, оцінювання ефективності допоміжних, обслуговуючих процесів, ресурсного забезпечення підприємства, оволодіння

методом сітьового планування для розрахунку і оптимізації часових і ресурсних параметрів виробничих процесів, наукової організації праці, планування і прогнозування діяльності.

Навіщо це потрібно студенту?

Для розуміння процесів організації виробництва та планування діяльності підприємств енергетичної галузі дуже важливо мати детальну інформацію та певний обсяг знань з відповідями на питання, пов'язаними з організацією оптимального ресурсного забезпечення діяльності підприємства для його безперебійного функціонування, з організацією основного виробничого процесу, обслуговуючих і допоміжних процесів виробництва.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у студента такі **програмні результати навчання:**

☉ застосовувати набуті теоретичні знання у процесі планування та організації виробництва на підприємствах енергетичної, електротехнічної галузях промисловості, підвищенні ефективності діяльності підприємства;

- для розв'язання практичних завдань при розрахунках показників діяльності підприємства та правильної інтерпретації отриманих результатів;

- застосовувати набуті знання у процесі планування виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), прибутку та рентабельності на енергопідприємствах;

- застосовувати методику розрахунків економічних і організаційних показників виробництва в часі для обрання найбільш ефективного способу виробництва заданого обсягу продукції в зазначених часових параметрах;

- застосовувати набуті знання при обґрунтуванні режимів роботи енергообладнання та питомих витрат палива та енергії, досягнення підвищення надійності та економічності енергопостачання споживачам;

- показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне мислення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна відноситься до вибіркових дисциплін.

Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем

Тема 1. Сутність і завдання організації діяльності підприємства

Тема 2. Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати

Тема 3. Розробка виробничої програми та планування її матеріально-технічного забезпечення, планування виробничої потужності

Тема 4. Організація та управління трудовими процесами, нормування праці

Тема 5. Організація оплати праці на підприємстві

Тема 6. Ціноутворення на підприємстві

Тема 7. Сітьове планування (СПУ) в енергетичному виробництві

Тема 8. Організація виробничої інфраструктури підприємства

Тема 9. Організаційно-технічні заходи з економії енергоресурсів на підприємствах

Навчальні матеріали та ресурси

Базова:

1. Михалюк Н. І. Планування діяльності підприємств : навч. посіб. / Н. І. Михалюк. – К. : Ліра-К, 2015. – 620 с.
2. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: навч. посібник. Іванова В.В. / – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 427 с.
3. Загуцький У. Р. Планування і діагностика діяльності підприємств: навч. посіб. / У. Р. Загуцький, В. М. Цимбалюк, С. Г. Шевченко. – К.: Ліра-К, 2013. –320 с.
4. Економіка підприємства: Навчальний посібник / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Плдвігіної, Б.М. Сердюка. – К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – 780 с. – ISBN 966-373-205-9.
5. Скловська Є.Г., Сердюк Б.М., Бахмачук С.В., Шевченко Т.Є. Економіка Енергетики: Підручник. – К.: Каравела, 2020. – 492 с.
6. Круш П.В., Клименко О.В., Подвігіна В.І., Гулевич В.О. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства. Навчальний посібник. – К.: Цент учбової літератури, 2008. – 328 с. - Бібліогр. с 307-317. – 1000 пр. – ISBN 978-966-364-652-7.
7. Подвігіна В.І., Гулевич В.О. Організація виробничого процесу в часі та просторі. Потокове виробництво. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 136 с. - Бібліогр. с 133-135. – 500 пр. – ISBN 978-966-364-527-8.

Допоміжна:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV зі змінами та доповненнями // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Економіка підприємства: курс лекцій: у 2 кн./ під заг.ред. П.В. Круша, К.В. Шелехова. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – Кн.2. Теорія і практика господарювання. – Ч.1. – 280с.
3. Економіка підприємства: курс лекцій: у 2 кн./ під заг.ред. П.В. Круша, К.В. Шелехова. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – Кн.2. Теорія і практика господарювання. – Ч.2. – 342с.
4. Національна економіка: Підручник./ за ред.. проф. П.В. Круша. 2-е вид. – К.: Каравела, Піча Ю.В., 2008. — 428 с. – ISBN 955-96076-7-6.
5. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. / Планування діяльності підприємства: навчальний посібник – К: Центр навчальної літератури. – 2005. – 256с.
6. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. / Організація виробництва: Навчальний посібник– К: Центр навчальної літератури – 2005. – 248с.
7. Семенов Г.А., Станчевський В.К., Панкова М.О., Семенов А.Г., Гребінець К.М. / Організація і планування на підприємстві: Навчальний посібник– К.: Центр навчальної літератури – 2006. – 528 с.
8. Скловська Є.Г., Сердюк Б.М., Бахмачук С.В., Шевченко Т.Є. Економіка Енергетики: Підручник. – К.: Каравела, 2020. – 492 с.

Навчальний контент

3. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	Сутність і завдання організації діяльності підприємства Державна політика у сфері господарчої діяльності. Основи державної політики у сфері науки та науково-технічної діяльності. Об'єкт, предмет, методи та зміст курсу. Підприємство як суб'єкт господарювання.

	Характеристика організаційних форм підприємств в Україні. Міжнародна класифікація підприємств. <i>Форми об'єднання підприємств в Україні.</i>
2	<p>Операційна діяльність: ресурси, процеси та результати</p> <p><i>Економічні ресурси.</i> Основні та оборотні засоби виробництва. Класифікація і структура основних фондів, їх знос та амортизація. Ефективність та шляхи поліпшення використання основних фондів. Склад і структура оборотних засобів. Фонди виробництва й фонди обігу. Нормування та шляхи удосконалення використання оборотних засобів. Нематеріальні ресурси і активи.</p> <p><i>Виробничі процеси.</i> Виробничі процеси на підприємстві та принципи їх організації. Періодичні та безперервні процеси та їх порівняльна техніко-економічна характеристика. Одиначне, серійне, масове типи виробництв і їх специфіка.</p> <p><i>Собівартість продукції.</i> Склад витрат виробництва на підприємствах України. Економічні елементи та калькуляційні статті Калькуляція собівартості продукції на підприємстві. Резерви та шляхи зменшення собівартості.</p> <p><i>Фінанси, прибуток, рентабельність.</i> Грошові розрахунки підприємства. Джерела прибутку підприємств. Рентабельність продукції та шляхи її підвищення. Інвестиційна діяльність в умовах ринку. Методи визначення ефективності господарських рішень.</p>
3	<p>Розробка виробничої програми та планування її матеріально-технічного забезпечення, планування виробничої потужності</p> <p>План виробництва і реалізації продукції. Визначення складу, кількості та обсягу продукції у плановому періоді. План виробництва продукції у натуральному (умовно-натуральному) виразі та у вартісному виразі. Визначення потреби підприємств та їхніх структурних підрозділів у матеріальних ресурсах. Джерела забезпечення матеріальними ресурсами та організація доставки матеріальних ресурсів до місця споживання раціональне та економне використання матеріальних ресурсів. Розробка шляхів поліпшення використання місцевої сировини та матеріалів, відходів виробництва. Оптимізація обсягів постачання матеріально-технічних ресурсів. Сутність виробничих потужностей підприємства та їх види.</p>
4	<p>Організація та управління трудовими процесами, нормування праці</p> <p>Кадри та кадрова політика підприємства. Структура кадрів галузі та форми їх підготовки й підвищення кваліфікації. Продуктивність праці, показники та методи обчислення. Фактори підвищення продуктивності праці на підприємстві.</p> <p><i>Технічне нормування праці</i></p> <p>Основи технічного нормування праці. Види норм праці. Норми продуктивності. Аналітична класифікація витрат робочого часу, її склад та структура.</p> <p>Методи технічного нормування праці та вивчення витрат робочого часу. Фотографія робочого часу та хронометраж.</p>
5	<p>Організація оплати праці на підприємстві</p> <p>Заробітна плата, сутність, функції. Форми та системи оплати праці. Генеральне та галузеве тарифне узгодження. Тарифна та безтарифна форми оплати праці. Державне регулювання оплати праці. Оплата праці на підприємствах різних форм власності.</p>

6	<p>Ціноутворення на підприємстві Ціноутворення на різних типах ринків. Склад і структура ціни продукції підприємства. Види цін. Система цін у ринковій економіці. Залежність між ціною та рівнем попиту. Встановлення цін на окремі види продукції та державне регулювання цін у перехідний період.</p>
7	<p>Сітьове планування (СПУ) в енергетичному виробництві Особливості та переваги сітьових моделей у плануванні та управлінні. Сфери застосування систем СПУ. Основні поняття та визначення. Правила побудови сітьових моделей. Кодування подій. Упорядкована нумерація подій. Параметри сітьової моделі та методи її розрахунку. Часові оцінки робіт: нормативні та імовірнісні. Резерви часу подій та робіт. Методика оптимізації сітьових графіків по одному ресурсу на стадії планування. Принципи побудови лінійної діаграми. Алгоритм розрахунків доцільності пересування робіт сітьового графіку. Методи стиснення та розтягування робіт. Графік руху робочої сили. Виявлення «очікування» робіт. Методика перерахунку сітьових графіків з урахуванням «очікування» робіт. Зміст та задачі оперативного керування в системах СПУ. Інформаційні потоки в системах СПУ. Технічні засоби СПУ.</p>
8	<p>Організація виробничої інфраструктури підприємства <i>Технічне обслуговування і ремонт обладнання</i> Форми організації ремонтного господарства. Система планово-попереджувальних ремонтів обладнання (устаткування). Шляхи підвищення ефективності ремонтного господарства підприємств. <i>Транспортне та складське господарство</i> Організація транспортного та складського господарства. Техніко-економічне обґрунтування вибору транспортних засобів. Шляхи підвищення ефективності транспортного господарства підприємств.</p>
9	<p>Організаційно-технічні заходи з економії енергоресурсів на підприємствах Задачі економії енергоресурсів на підприємствах енергетичного комплексу. Основні технічні проблеми промислової енергетики та способи їх вирішення. Основні напрямки енергозбереження на промислових підприємствах.</p>

4. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
1	<p>Функціонально-вартісний аналіз <u>Мета практичного заняття</u> - сформулювати і закріпити у студентів навички управління багатофакторними виробничими процесами, надати практичні знання із застосування методу функціонально-вартісного аналізу при прийнятті управлінських рішень. 1. Функціонально-вартісний аналіз. Ділова гра «Вибір оптимального постачальника матеріально-технічних ресурсів». 2. Розв'язування задач з теми.</p>
2	<p>Основні фонди виробництва <u>Мета практичного заняття</u> - сформулювати і закріпити у студентів навички з вибору обладнання, розрахунку його потреби для підприємства, вивчення методів нарахування амортизації, розрахунку норм амортизації.</p>

	Розв'язування задач з теми.
3	<p>Оборотні засоби виробництва</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> - сформувати і закріпити у студентів навички з вибору постачальників сировини, видів та джерел енергоресурсів, розрахунку їх потреби для підприємства, розрахунку нормативів підприємства у виробничих запасах.</p> <p>Розв'язування задач з теми.</p>
4, 5	<p>Організація та управління трудовими процесами, нормування праці</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – систематизувати теоретичні знання студентів та забезпечити формування практичних навичок з формування організаційних структур підрозділів і професійно-кваліфікаційного поділу персоналу підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунок явочної чисельності виробничого персоналу підприємства та чисельності персоналу за списком. 2. Розрахунок продуктивності праці на підприємстві та працемісткості продукції. 3. Розв'язування задач з теми.
6	<p>Організація оплати праці на підприємстві</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – закріпити теоретичний матеріал щодо функцій заробітної плати та впливу генеральної тарифної угоди на розвиток промисловості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунок фонду оплати праці за тарифними і безтарифними системами погодинної та відрядної форм оплати праці. 2. Нарахування заробітної плати в умовах бригадної системи організації праці. 3. Розв'язування задач з теми.
7, 8	<p>Собівартість продукції</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – закріпити теоретичні знання та сформувати практичні навички студентів з формування калькуляцій собівартості продукції підприємства та кошторисів на виконання робіт.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи формування калькуляцій і кошторисів собівартості товарної продукції підприємства. 2. Точка беззбитковості. 3. Розв'язування задач з теми.
9	<p>Ціноутворення на підприємстві</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – сформувати у студентів практичні навички з формування ціни на продукцію підприємства, вивчення структури ціни та методів ціноутворення, визначення складових ціни, на які може вплинути підприємство, та особливості ціноутворення в ринкових умовах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи ціноутворення. 2. Розв'язування задач з теми.
10,1 1	<p>Фінанси, прибуток та рентабельність</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – сформувати у студентів практичні навички управління фінансовими потоками підприємства,</p>

	<p>розраховувати прибуток і рентабельність.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка рентабельності виробництва. 2. Економічний ефект та економічна ефективність, період повернення капіталовкладень та інвестиційних коштів. 3. Розв'язування задач з теми. 4. Написання експрес-контролю у тестовому форматі.
12	<p>Основи побудови сітьових моделей</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – сформувати у студентів практичні навички побудови сітьових графіків</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опанувати процесом побудови сітьового графіка по переліку робіт. 2. Навчитися кодувати події та роботи. 3. Опанувати процесом нумерації подій сітьових графіків. 4. Навчитися розраховувати часові параметри подій та робіт. 5. Навчитися визначати резерви часу подій та робіт.
13	<p>Оптимізація та використання сітьових моделей на стадії планування та оперативного керування</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – сформувати у студентів практичні навички методики оптимізації сітьових графіків по трудовим ресурсам.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчитися побудові лінійної діаграми і графіка руху робочої сили. 2. Засвоїти процес внесення організаційних очікувань та перерахунок часових параметрів подій та робіт 3. Пояснити необхідність побудови планового та звітного фронту робіт та визначення зворотного часу.
14	<p>Організація ремонтного господарства</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – набути студентами практичних навичок узгодження роботи технологічного і ремонтного підрозділів хімічного підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація системи технічного обслуговування на підприємстві. 2. Завдання допоміжних служб підприємства при формуванні графіків ремонтів обладнання, визначенні періодичності капітальних, середніх і поточних ремонтів, догляду та нагляду. 3. Завдання допоміжних служб підприємства з оптимізації ефективного фонду робочого часу в умовах перервного і безперервного виробництва, нормальних і шкідливих умов праці. 4. Розв'язування задач з теми.
15	<p>Організація транспортного господарства</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – набуття студентами практичних навичок роботи транспортного підрозділу підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Логістика і склад на підприємстві. 2. Використання методу постачання та збуту «точно в строк». 3. Розв'язування задач з теми.
16	<p>Впровадження організаційно-технічних заходів з економії енергоресурсів</p> <p><u>Мета практичного заняття</u> – набуття студентами практичних навичок складання плану організаційно-технічних дій з економії матеріальних</p>

	<p>ресурсів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до дискусії з необхідності складання плану організаційно-технічних дій з економії матеріальних ресурсів на енергетичних підприємствах та надання пропозицій щодо заходів з економії енергетичних ресурсів на підприємствах енергетики та у житлово-комунальному секторі. 2. Засвоїти послідовність складання плану організаційно-технічних дій з економії матеріальних ресурсів. 3. Опанувати методикою визначення ефективності заходів з реалізації заходів з економії матеріальних ресурсів.
17	<p>Модульна контрольна робота</p> <p>Проведення модульної контрольної роботи та виявлення рівня сформованості знань та умінь. Виконується двічі за семестр, перед першою та другою проміжними атестаціями. Одна МКР розрахована на півпару</p>
18	Залік

4. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1.	Теорія і фактори суспільного виробництва. Виробництво і потреби. Товар та його властивості. Поняття ринку. Схема ринкового відтворення. Ринок ресурсів, ринок товарів і послуг. Сутність суспільного виробництва. Структура суспільного виробництва. Фактори суспільного виробництва.	2
2.	Власність на засоби виробництва в системі виробничих відносин. Теорія ринкової рівноваги. Економічна система: визначення і основні структурні елементи.	2
3.	Розв'язати задачу методом ФВА щодо вибору оптимального виду обладнання за умови заданих параметрів.	2
4.	Матеріально-технічне постачання та виробнича логістика	4
5.	Колективні та індивідуальні форми матеріального стимулювання	2
6.	Оборотні засоби виробництва. Нормовані та ненормовані оборотні засоби. Розв'язати задачу на розрахунок норм і нормативів потреби підприємства в оборотних засобах.	2
7.	Система преміювання на підприємстві та мотивація праці	2
8.	Собівартість продукції підприємства. 1. Провести аналіз елементів калькуляції на собівартість продукції підприємства. Запропонувати шляхи управління собівартістю в умовах обмежених ресурсів.	2
9.	Конкурентоспроможність продукції та послуг підприємства	4
10.	Міжнародні стандарти у системах управління якістю продукції	4

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
11.	Реструктуризація і санація підприємства	4
12.	Банкрутство і ліквідація підприємства	4
13.	Джерела фінансування інвестиційної та інноваційної діяльності	2
14.	Організація технічної підготовки виробництва на підприємстві. Цілі й задачі технічної підготовки виробництва на підприємствах галузі та джерела фінансування. Спеціалізація виробничих ланок підприємства. Технологічна підготовка виробництва.	6
15.	Розрахунок сітьових моделей	6
16.	Підготовка до практичних занять: розв'язання домашніх задач	8
17.	Підготовка до написання модульних контрольних робіт	4
18.	Підготовка до заліку (всі теми лекційних занять і практичні задачі)	6
	ВСЬОГО	66

Політика та контроль

5. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять. Відвідування лекційних занять та практичних занять є вільним, бали за присутність на лекціях та практиках не додаються, але вагома частина рейтингу студента формується через активну участь на практичних заняттях, виконання задач, підготовки коротких доповідей. Тому пропуск лекції та практичного заняття не дає можливість отримати студенту бали до семестрового рейтингу.

Пропущені контрольні заходи. Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомій життєвій обставині), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого часу. В разі порушення термінів і невиконання завдань з неповажних причин, студент, який не набрав 40 балів під час семестру, не допускається до складання заліку в основну сесію.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів.

За участь у факультетських та інститутських олімпіадах з навчальних дисциплін, участь у конкурсах робіт, підготовка оглядів наукових праць, участь у конференції з дисципліни (опублікування тез та доповідь) - до 10 заохочувальних балів;

За підготовку і публікацію наукової статті з розкриття фахової проблеми з економічної точки зору - 10 балів;

За розробку ситуаційних вправ та задач з дисципліни, виконання завдань із удосконалення дидактичних матеріалів з дисципліни - до 5 балів за кожне завдання.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного

університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Позааудиторні заняття. В межах вивчення навчальної дисципліни за бажанням студента передбачається участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо.

6. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента з складається з балів, що він отримує за: відповіді на практичних заняттях, написання 4 тестових експрес-контрольних робіт; виконання модульної контрольної роботи; виконання самостійної роботи студента.

Види контролю:

Поточний контроль: розв'язок задач на практиці, тест, підготовка коротких доповідей, МКР

Практичні заняття. Виконання студентами завдань на практичному занятті оцінюється у відповідності до шкали оцінювання (2-3-4-5 балів).

– «відмінно» – відповіді на основні та додаткові запитання повні, вичерпні, обґрунтовані; студент відповідав на теоретичні питання і розв'язував практичні завдання, активно працював протягом всього заняття – 5 балів;

– «добре» – відповідь на основне запитання правильна, відповіді на додаткові запитання з деякими неточностями; студент відповідав на теоретичні питання і розв'язував практичні завдання, активно працював протягом всього – 4 балів;

– «задовільно» – неповні або неточні відповіді на основне та додаткові запитання, студент працював протягом заняття епізодично – 3 бали;

– «достатньо» – студент працював протягом заняття епізодично, розв'язував практичні завдання – 2 бали;

два найкращих студента можуть додатково отримати + 1 бал.

Тест (експрес-опитування). Оцінюється за такими критеріями:

– «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 5 балів;

– «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 4 балів;

– «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 3 бали;

– «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам на «задовільно» – 0 балів;

– у випадку неявки на контрольний захід – 0 балів.

Самостійна робота студента оцінюється за наступними критеріями:

– «відмінно» – робота подана на перевірку вчасно, за змістом і сутністю повністю відповідає завданню, вірно розв'язані задачі – 5 балів;

– «добре» – робота подана на перевірку вчасно, за змістом і сутністю повністю відповідає завданню, присутні неточності у теоретичних завданнях або розрахункові помилки в задачах – 4 балів;

– «задовільно» – робота подана на перевірку вчасно, за сутністю повністю відповідає завданню, робота містить правильні відповіді на теоретичні завдання і не повний розв'язок практичного завдання – 3 бали;

«достатньо» – робота подана на перевірку вчасно, за сутністю повністю відповідає завданню, в роботі є правильні і повні відповіді лише на теоретичні завдання – 2 бали.

Модульна контрольна робота оцінюється в 15 балів за такими критеріями:

– «відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) – 12,5..15 балів;

- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 10,5..12 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації) та незначні помилки – 7,5..9 балів;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам на «задовільно» – 0..7 балів.
- у випадку неявки на контрольний захід – 0 балів.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр у вигляді атестації як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Умовою першої атестації є отримання не менше 20 балів. Умовою другої атестації – отримання не менше 38 балів.

Умови допуску до семестрового контролю: сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів. Якщо сума балів менша за 60, але більша 40 балів, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів, отримана за виконання залікової контрольної роботи переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів.

Студент, який за семестр отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані за виконання залікової контрольної роботи.

Семестровий контроль: залік.

Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів. Якщо сума балів менша за 60, але більша 40 балів, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів, отримана за виконання залікової контрольної роботи переводиться до підсумкової оцінки згідно із таблицею відповідності рейтингових балів.

Залікова контрольна робота оцінюється в 100 балів. . Складається з двох теоретичних завдань (питань) і двох практичних (задач). Кожне питання оцінюється у 25 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації), надані відповідні розв'язання та особистий погляд – 25..22 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75 % потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності – 21..16 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60 % потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки – 15..12 балів;
- «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – 0..13 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: ст. викладачем кафедри економіки і підприємництва, Бахмачуком С.В.

ст. викладачем кафедри економіки і підприємництва, Бойчук Н.Я.

Ухвалено кафедрою економіки та підприємництва (протокол № 15 від 05.07.2022 р.)

Погоджено Методичною комісією ФЕА (протокол № 11 від 06.07.2022 р.)